

פורים, זכור (9)

אף יום הכפורים הוא יום גורל: "ונתן אהרן על שני השעירים גורלות אחד לה' וגורל אחד לעזאזל" (ויקרא טז.ח), אף ביום זה מבדילים בין טוב לרע. *ספר "דורש טוב"*

וּתְשֵׂא חֵן וְחֶסֶד לְפָנָיו מִכָּל הַבְּתוּלוֹת (מגילת אסתר ב. יז)
 רבי יהושע בן קרחה אמר: אסתר ירקרוקת היתה, וחוט של חסד משוך עליה (מגילה יג. א). ותמוה, מה דחק את רבי יהושע בן קרחה להוציא הדבר מידי פשוטו, שהלא הכתוב מעיד עליה: "וְהַנְּעִרָה יִפֹּת תֵּאָר וְטוֹבַת מְרָאָה" (ב.יז)? מובא בספר "פנינים משולחן הגר"א": רבי יהושע בן קרחה הולך לשיטתו בגמרא (ב"ב טו. ב), מובא מחלוקת מתי חי איוב, ולפי רבי יהושע בן קרחה איוב בימי אחשורוש היה. והנה באיוב (מב.טו) נאמר: "ולא נמצא נשים יפות ככנות איוב בכל הארץ", וכיון שרבי יהושע בן קרחה סבר שהן היו בימי אחשורוש, על כרחך צריך לומר שהיו יפות ביותר, אף יותר מאסתר המלכה. לכך סבר רבי יהושע בן קרחה שאסתר ירקרוקת היתה, אלא שחוט של חסד משוך עליה מאת הקב"ה, לכן נשאה חן לפניו יותר מכל הבתולות.

"מתוך האור, מגילת אסתר"

וְדַתִּיהֶם שְׁנוֹת מִכָּל עַם וְאֵת דַּתִּי הִמְלִיךְ אֵינָם עֲשִׂים (ג. ח)
 חז"ל דרשו (מגילה יג. ב): שהמן טען כי ישראל שומטים עצמם מלעבוד את עבודת המלך בטענת שה"י, פה"י: שבת היום, פסח היום. ויש להבין, מדוע ההישתמטות היתה בטענת, שבת היום, פסח היום, ולא נתלו בחג אחר, וכגון: שבת היום, סוכות היום? אומר האדמו"ר בעל ה"פני מנחם" מגור: שני מועדים אלו, שבת ופסח, אסור לגויים לקיים: גוי ששבת חייב מיתה, פסח: "כל ערל לא יאכל בו". טען המן: לכל אומה ולכל דת יש חגים משלהם, ובזה אין ישראל שונים ומיוחדים מכל עם. רק בשני אלו, שבת ופסח, דתיהם שונות מכל עם, כי אך ורק להם מותר לקיימם. *"מתוך האור, מגילת אסתר"*

מזימת המן: להקדים לבוא בבוקר, לפני שמרדכי יסמוך גאולה לתפילה.

וּבִפְקֹד אָמַר לְמִלְךְ וַיִּתְּלוּ אֶת מֶרְדֳּכַי עָלָיו (ה. יד)
 כתב רבי יהונתן אייבשיץ ב"יערות דבש", שכוונת זרש ואוהביו של המן באומרים "וּבִפְקֹד אָמַר לְמִלְךְ", היתה, שיבוא בבוקר עוד לפני שיקרא מרדכי קריאת שמע ויסמוך גאולה לתפילה, משום שידעו רשעים אלו שכאשר יסמוך גאולה לתפילה, שוב אינו ניזוק כל היום כולו (ברכות ט. ב), ולכן יעצו לו שיקדים עצמו מיד בבוקר. *ספר "כמוצא שלל רב, פורים"*

מצות מחיית עמלק למי נאמרה?

יש לדקדק, כל הפרשה העוסקת במחיית עמלק נאמרה בלשון יחיד: "אשך קרך", "ויזנב בך", "ואתה עייף ויגע" וכו', חוץ מתיבה אחת שנאמרה בלשון רבים "בצאתכם ממצרים", מדוע? עוד יש להקשות, כלל ידוע ומפורסם ששולחי מצוה אינם ניזוקים: שומר מצוה לא ידע דבר רע, והנה בני ישראל היו בדרכם למצוה החשובה ביותר, ללכת להר סיני לקבל את התורה, שזה היה עיקר יציאתם ממצרים, א"כ קשה, איך הצליח עמלק להזדווג לישראל לזנב בהם הנחשלים, בזמן לכתם לקבל התורה שאין מצוה גדולה ממנה? יש לומר, כאשר בני ישראל מחזיקים באמונתם בהשגחת ה' על כל פרט, נקראים בלשון יחיד, על שורש נשמתם שהיא במקור האחדות, כמו שכתוב בזוהר הקדוש: הקב"ה וישראל ואורייתא חד הוא. אך בזמן שנחלק לבם מה' ותולים במקרה, נפרדים ונקראים בלשון רבים, מפני שאז נעתקים משרשם כלומר מהשי"ת שהוא מקור האחדות.

לכן אמר הכתוב את צווי הזכירה בלשון יחיד, כי מדבר עם ישראל בשעה שהם עושים רצון ה', ונחשבים לאחד. אך רומז להם שאז בבא עליהם עמלק לא עשו את רצון ה' ורפו ידיהם מהמצוות, וכפרו בהשגחתו יתברך ואמרו למשה: למה העליתנו ממצרים להמית אותי ואת בני בצמא. לכן קראם בלשון רבים, "בצאתכם ממצרים". ומזה נודע לנו, כמה מסוכן האדם מכל הפגעים הרעים בזמן שנחלק לבו ח"ו בהשגחת ה', ואף אם הוא עוסק אז בכל המצוות שבעולם, אעפ"כ לא יגינו עליו מהיסורים, כמו שלא הגינה על ישראל המצוה שהלכו לקבלת התורה שנכלל בזה כל המצוות של כל הדורות, בזמן שחלקו לבם מה'!
"אוצרות התורה, פורים"

פורים כפורים: שני המועדים, פורים ויום הכיפורים, הם לכאורה שני הפכים גמורים. פורים יום משתה ושמחה, יום הכיפורים יום צום וחתימת הדין. כל זה במבט שטחי. אבל במבט עמוק יותר, שני המועדים הללו דומים דמיון מובהק "פורים, כפורים". שני הימים הללו הם ימי הצלה של עם ישראל. יום פורים הוא יום ההצלה של עם ישראל אשר ניצול מגזרת כליה של אויביו, ואילו יום כפורים הוא יום ההצלה של עם ישראל אשר ניצול מגזרת כליה על ידי בורא עולם. בשבעה בתמוז חטא עם ישראל? בהם ואכלם" (שמות לב. י). כעבור ארבעים יום, ביום הכיפורים ירד משה מהר סיני ובידו הלוחות השניות, ואז נשמעה הקריאה האלוקית: "ויאמר ה' סלחתי כדברך". יום פורים הוא יום בגורל: "הפיל פור הוא הגורל", וכאמור, ביום זה מבדילים בין טוב לרע.

פְּלִילָה הֵהוּא נְדָדָה שְׁנַת הַמְּלָךְ (ו.א.)

מה היה צורך בנס זה בכל גדולת מרדכי כדי להביא לביטול גזירת המן ולישועת כלל ישראל? אלא כלל הוא: אין חבוש מתיר עצמו מבית האסורים (ברכות ה:). הטעם לכך הוא כי על החבוש מתוחה מידת הדין, ואין תפילתו מועלת כל כך. ועל ענין זה אמרו חז"ל (ב"ק צב.): המתפלל על חברו והוא צריך לאותו דבר, הוא נענה תחילה, כי כל זמן שמידת הדין מתוחה עליו, אין תפילתו מתקבלת, לכך הוא 'נענה תחילה', כי הוא מתפלל על חברו, ושוב אין המתפלל בתוך הצרה, ובענין תפילתו אין מידת הדין מתוחה עליו, ואז תפילתו עושה פירות. והנה כלל הישועה באותו דור, נמשכה בזכות ומכח תפילתו של מרדכי, כמו שאמרו עליו "בן קיש", שהקיש דלתי מעלה. אלא שכל זמן שאף הוא היה בתוך הצרה, לא היתה תפילתו יכולה לפעול כל כך. לכן, תחילה נעשה הנס עם מרדכי והוא יצא מכלל הסכנה והצרה, שהרי ודאי שקראו לפניו ברחובות העיר "ככה יעשה וכו'", שוב לא היו פוגעים בו.

וכיון שכן אינו בכלל 'חבוש', ואזי יכולה תפילתו לבקוע רקיעים ולפעול. ועל כך אמרו חז"ל (מגילה טז.) על הפסוק "וישב מרדכי" (ו. יב), ששב אל ותעניתו, כי תיכף שנושע ויצא מכלל הסכנה, הבין שכעת יש מקום לתפילתו על אחרים, כי תפילתו תעשה פירות. ולכן, תיכף לאחר שהרכיבוהו על הסוס מיהר לשקן, לתעניתו ולתפילתו.

רב רובין זצ"ל בספרו "טללי אורות, מגילת אסתר"

הרגע הקשה ביותר או רגע ההצלה

שאלו את רבי חיים קניבסקי שליט"א: מהי ההכנה הראויה לימי הפורים? והשיב: לקרוא את מגילת אסתר, להבין אותה ולחיות אותה. יהודי צריך לחיות תמיד עם הקב"ה. אנחנו יודעים שאין טבע, ושום דבר לא קורה במקרה (אותיות מקרה הם אותם אותיות של רק מה). אנחנו יודעים, שבן רגע הכל יכול להתהפך ולהשתנות, בלי שנראה סיבה לכך. אנחנו גם יודעים, שלפעמים במבט אנושי הכל נראה הפוך מן האמת. אנחנו לא מבינים ולא יודעים מה שאנחנו רואים. המבט האמיתי הוא המבט של התורה.

ספר "דורש טוב"

פְּימִים אֲשֶׁר נָחוּ בָהֶם (ט. כב)

זמן קהילה לכל (מגילה ב)

לכאורה היה צריך לקבוע את היו"ט והשמחה ליום י"ג, שהוא זמן המלחמה והתשועה, כמו שנקבע יו"ט של פסח בין מכות מצרים לקריעת הים, ולא אחר כך בעת שנחו מאויביהם. אלא יש לומר, שלא רצו מרדכי ואסתר שיהיה יום אחד אשר בו כל ישראל עוסקים במשתה ושמחה ומבטלים מעסק התורה, ולכן קבעו ליום המנוחה, אשר יומו של זה אינו כיומו של זה, כשאלו שמחים ומשתכרים אלו עוסקים בתורה. מה שאין כן

אילו היו קובעים ביום המלחמה היה זה, יום אחד שוה לכולם.

דב רובין זצ"ל בספרו "טללי אורות מגילת אסתר" בשם חתם סופר

הלכה: ברכת הרב את ריבנו ביחיד

כתב הרמ"א (סי' תרצב ס"א) ואין לברך אחריה אלא בציבור, כתוב הפסקי תשובות (אות ד): הטעם דכיון שאין הברכה שייכת למגילה אלא היא ברכת הודאה משום פרסומי ניסא, לא נתקנה אלא בציבור שיש פרסום ולא ביחיד, ולפיכך אם נמצאים יחד עשרה נשים השומעות קריאת המגילה שדינן בציבור לענין פרסומי ניסא, יכולות לברך אחריה. יש מקומות הנוהגין לברך אחריה אף ביחיד, ובמקום שכן המנהג אין לצרף סברת ספק ברכה להקל, ולא לברך.

ספר פסקי תשובות ו'

פתגם: אמר העצל: מה טוב להתבטל ואחר כך לנוח
ספר "שמחה"

חקירה: כלי שרת מקדשין את הפסול

מסלקין את הפסול לגמרי, או שמקריבים אותן בפסולו (הגר"ח סטנסיל)
ספר "קובץ יסודות וחקירות"

סיפור: לצאת ידי הכל

בלילה בבית המדרש ישב יהודי ונימנם על גבי גמרא פתוחה, ראהו הרב בכך, ניענע ראשו ואמר: מצינו בגמרא שתי גירסאות סותרות בנוגע ללילה. במקום אחד גורסת הגמרא: לא נברא הלילה אלא ללימוד, ובמקום אחר גורסת הגמרא: לא נברא הלילה אלא לשינה. אדם זה רוצה, כפי הנראה, לצאת ידי שתי הגירסאות, והוא מקיים אותן בצוותא חדא.

ספר "חד וחלק" חלק ב'

שבת שלום

יוצא לאור לרפואה שלימה של דינה בת מרים, הדסה אסתר בת רחל בחלא קטי, אברהם בן רבקה, מאיר בן גבי זווירה, אליהו בן תמר, ראובן בן איזא, ששא בנימין בין קארין מרים, ויקטוריה שושנה בת ג'ויס חנה, רפאל יהודה בן מלכה, אליהו בן מרים, שלמה בן מרים, שמחה ג'וזת בת אליז, אבישי יוסף בן שרה לאה, אוריאל נסים בן שלמה, אלחנן בן חנה אנושקה, רבקה בת ליה, רישירד שלום בן רחל, נסים בן אסתר, מרים בת עזיזא, חנה בת רחל, דוד בן מרים, יעל בת כמונה, חנה בת ציפורה, ישראל יצחק בן ציפורה, יעל רייזל בת מרטיין היימה שמחה. זיווג הגון לאלודי רחל מלכה בת חשמה, הצלחה לחנה בת אסתר וליונתן מרדכי בן שמחה ברכה זרע של קיימא לבנה מלכה בת עזיזא וליאור עמיחי מרדכי בן ג'ייזל לאוני. לעילוי נשמת: ג'ינט מסעודה בת ג'ולי יעל, שלמה בן מחה, מסעודה בת בלח, יוסף בן מייכה. מוריס משה בן מרי מרים. משה בן מזל פורטונה. שמחה בת קמיר. מיכאל צ'רלי בן ג'ולייט אסתר.

